

HET NEDERLANDS GOLFMUSEUM NEEMT U MEE IN DE GESCHIEDENIS VAN EEN STOKOUDE SPORT. DELFTS BLAUW, EEN OER-HOLLANDS PRODUCT

Geen wonder ook dat er veel wandtegeltjes zijn met golf gerelateerde afbeeldingen. En geen wonder ook dat de winnaar van de Dutch Open gedurende de tijd dat KLM naamgever was aan dit toernooi tevens een Delftsblauwe replica van het Paleis op de Dam in ontvangst mocht nemen.

Tekst: Ferd Vrijmoed

Maar hoezo oer-Hollands?

Is het niet zo dat reeds tientallen eeuwen over de hele wereld klei wordt gebakken tot aardewerk? En dat men in het midden oosten al vierduizend jaar vóór Christus de kunst van het glazuren van baksteen meester was? Eerst met loodglazuur, daarna met tinglazuur waardoor het poreuze aardewerk niet alleen fraaier werd, maar ook nog eens waterdicht? Dat klinkt toch niet als een Nederlandse vondst.

Maar toch, zal ik u zeggen, Delfts Blauw is wel degelijk een oer-Hollands product. Toen de toepassing van tinglazuur op aardewerk in de middeleeuwen in Europa bekendheid kreeg en van Spanje reisde naar Italië, dan door naar Antwerpen om vervolgens ook Nederland aan te doen, ontstonden ook bij ons tegelbakkerijen.

De in Nederland gemaakte tegels hadden nog veel weg van de uit het zuiden tot ons gekomen tegels. Tot in 1584 een aantal aardewerkambachtslieden elkaar in Delft ontmoetten. Het afsluiten van de Schelde in 1585 door de Spanjaarden leidde tot de Val van Antwerpen. In de noordelijke Nederlanden daarentegen rezen de tegelbakkerijen als broodjes uit de oven. Delft werd een belangrijke stad voor de productie van keramische tegels met een veel meer eigen karakter.

Toen rond 1602 Nederland kennis maakte met het blauwe Chinese porselein, kraakporselein genoemd, vermoedelijk omdat het eerste porselein afkomstig was van door ons buit gemaakte Portugese "carracas" schepen kwam de pottenbakkersindustrie hier pas goed op gang. Dit Chinese porselein was zeer gewild en er kon goed aan worden verdiend. Dus u snapt wel: dat gingen we namaken.

En dat deed men in Delft zo goed dat het Delfts Blauw wereldberoemd werd. Uiteindelijk werd Delfts Blauw van merknaam een soortnaam en werd Delfts blauw ook gemaakt in bijvoorbeeld Makkum en Harlingen. Het productieproces werd nergens ter wereld geëvenaard, laat staan verbeterd.

Golfspeler in accolade, 1640-1660, randmotief Wan-Li

2 spelers die vrijwel zeker beugelen, 1650-1675, randmotief verkleinde ossenkop

2 kolfspelers, ca 1900, randmotief vereenvoudigd spinnetje

Delft had zijn Porceleyne Fles (zonder porselein overigens, want het was nog steeds aardewerk), Harlingen had zijn Aardewerk- en Tegelfabriek (herkenbaar aan de vier spijkergaatjes in de tegels) en Makkum kreeg zijn (nu Koninklijke) Tichelaar (tegelaar), het oudste keramiekbedrijf in Nederland. Piet Tichelaar schonk enkele jaren voor zijn dood drie prachtige antieke tegeltjes aan het Nederlands Golfmuseum.

De tegel met de twee kolfspelers staat in het boek "Kinderspelen" van Jan Pluis te boek als 'golfspelers'. In het Nederlands Golfmuseum vindt u de tegelverzameling geëxposeerd op twee panelen in de 1e Kamer.

Er zijn drie periodes te onderscheiden in de ornamenten van de tegels: van oud naar jong Franse lelies, ossekoppen en spinnetjes. Ook aan de grootte van de ornamenten kan een inschatting worden gemaakt van de leeftijd van de tegels: hoe groter de ornamenten zijn, hoe ouder de tegel is.

Tot slot mag een tegel van de Nederlandse Golf Federatie in het Nederlands Golfmuseum niet ontbreken. En dat doet het ook niet.

Linkerpaneel met tegels in eigendom

Rechterpaneel met tegels van het Nederlands Tegelmuseum in Otterlo

WORDT VRIEND

Het Nederlands Golfmuseum is gevestigd op Landgoed Bleijenbeek in Afferden, een landgoed met onder meer een golfbaan. Het bouwen van een museum kost veel geld. Wordt Vriend van het Nederlands Golfmuseum en help mee aan de verdere ontwikkeling van het boeiende reizen in de tijd. Kijk op onze website om te lezen hoe je Vriend kunt worden.

LANDGOED GOLFBAAN BLEIJENBEEK | AFFERDEN | WWW.GOLFMUSEUM.NL